
Obsah

	PŘEDMLUVA	8
1	ÚVOD	9
1.1	Význam a postavení dynamiky a její úkoly	9
1.2	Základní pojmy, Newtonovy zákony	13
2	DYNAMIKA HMOTNÉHO BODU	15
2.1	Pohybová rovnice hmotného bodu a její řešení	15
2.1.1	Sestavování pohybové rovnice hmotného bodu Newtonovým způsobem a její rozepsání	15
2.1.2	Řešení pohybové rovnice	22
2.1.3	D'Alembertův princip. Sestavování pohybové rovnice d'Alembertovým způsobem	32
2.2	Základní věty dynamiky hmotného bodu	34
2.2.1	Věta o změně hybnosti	34
2.2.2	Věta o změně momentu hybnosti	37
2.2.3	Věta o změně kinetické energie	41
2.2.4	Potenciální silové pole. Věta o zachování mechanické energie	43
2.3	Některé další případy pohybu hmotného bodu	50
2.3.1	Pohyb bodu za působení síly úměrné výchylce	50
2.3.2	Pohyb bodu po svislé kružnici. Matematické kyvadlo	53
2.3.3	Pohyb bodu v centrálním silovém poli. Keplerovy zákony	55
3	DYNAMIKA SOUSTAV HMOTNÝCH BODŮ	60
3.1	Základní pojmy	60
3.2	Pohybové rovnice soustavy hmotných bodů	62
3.2.1	Newtonův způsob sestavování pohybových rovnic	62
3.2.2	D'Alembertův způsob sestavování pohybových rovnic	65
3.3	Věta o pohybu středu hmotnosti soustavy hmotných bodů	67
3.4	Věta o změně hybnosti soustavy hmotných bodů	69
3.5	Věta o změně momentu hybnosti soustavy hmotných bodů	71
3.6	Věta o změně kinetické energie soustavy hmotných bodů	75
4	DYNAMIKA TUHÉHO TĚLESA	79
4.1	Momenty setrvačnosti a deviační momenty tělesa	81
4.1.1	Definice základních veličin	82
4.1.2	Momenty setrvačnosti a deviační momenty při změně souřadnicového systému	84
4.1.3	Elipsoid setrvačnosti a hlavní osy setrvačnosti	88
4.1.4	Výpočet momentů setrvačnosti a deviačních momentů	91
4.2	Posuvný pohyb tělesa	98

4.2.1	Pohybové rovnice a použití vět	98
4.2.2	Setrvačné účinky	100
4.3	Rotační pohyb tělesa	102
4.3.1	Vlastní pohybová rovnice a použití vět	103
4.3.2	Setrvačné účinky	109
4.3.3	Vyvažování rotorů	116
4.4	Sférický pohyb tělesa	123
4.4.1	Pohybové rovnice a použití vět	125
4.4.2	Setrvačné účinky	132
4.4.3	Přibližné řešení sférického pohybu setrvačníků	136
4.5	Obecný rovinný pohyb tělesa	140
4.5.1	Pohybové rovnice	141
4.5.2	Setrvačné účinky	145
4.5.3	Náhrada tělesa hmotnými body	150
4.6	Obecný prostorový pohyb tělesa	152
4.6.1	Pohybové rovnice a použití vět	153
4.6.2	Setrvačné účinky	156
4.6.3	Šroubový pohyb tělesa	161
5	DYNAMIKA SOUSTAV TĚLES	165
5.1	Metoda uvolňování	165
5.2	Použití vět	175
5.3	Metoda redukce silových a hmotových veličin	178
5.4	Některé speciální problémy dynamiky soustav těles	185
6	DYNAMICKÉ POMĚRY PŘI DVOU SOUČASNÝCH POHYBECH	194
6.1	Pohybové rovnice složeného pohybu	194
6.2	Dynamika relativního pohybu	196
6.2.1	Relativní pohyb při unášivém pohybu rotačním	197
6.2.2	Relativní pohyb při unášivém pohybu posuvném	198
7	ELEMENTÁRNÍ TEORIE RÁZU	203
7.1	Centrální ráz hmotných těles	203
7.2	Ráz rotujících těles	208
7.2.1	Ráz těles rotujících kolem společné osy otáčení	208
7.2.2	Ráz rotujícího tělesa a volného bodu	208
8	ZÁKLADY ANALYTICKÉ DYNAMIKY	210
8.1	Základní pojmy	210
8.2	Princip virtuálních prací	214
8.3	Lagrangeovy rovnice druhého druhu	223
9	ZÁKLADY TEORIE KMITÁNÍ	242
9.1	Kmitání lineárních soustav s jedním stupněm volnosti	242
9.1.1	Volný, netlumený kmitavý pohyb	242
9.1.2	Volný, tlumený kmitavý pohyb	250

9.1.2.1	Tlumení smykovým třením	251
9.1.2.2	Tlumení odporem úměrným rychlosti	253
9.1.3	Vynucený kmitavý pohyb	260
9.1.3.1	Budící síla se mění v čase harmonicky	261
9.1.3.2	Buzení rotující hmotou	269
9.1.3.3	Odezva mechanické soustavy na impulsní sílu	270
9.1.3.4	Budící síla je obecnou periodickou funkcí času	275
9.1.3.5	Kinematické buzení	280
9.1.3.6	Síla přenášená do základu	283
9.1.3.7	Měření kinematických charakteristik při kmitání	284
9.2	Kmitání lineárních soustav s více stupni volnosti	286
9.2.1	Volné netlumené kmitání	289
9.2.1.1	Řešení vlastních netlumených kmitů	289
9.2.1.2	Ortogonalita vlastních vektorů	294
9.2.1.3	Rayleighův kvocient	296
9.2.2	Volné kmitání soustavy tlumené proporcionálně	297
9.2.3	Vynucené kmitání mechanické soustavy	299
9.3	Krouživé kmitání hřidelů	301
9.3.1	Hřidel s jedním kotoučem	301
9.3.1.1	Vliv gyroskopických momentů	307
9.3.2	Kritická úhlová rychlost hřidle s n hmotami	308
9.4	Nelineární kmitání s jedním stupněm volnosti	310
9.4.1	Matematické a fyzikální příčiny nelinearit a jejich modelování	310
9.4.2	Přesné řešení pohybové rovnice volného kmitání	313
9.4.3	Přibližné metody řešení nelineárních pohybových rovnic	313
9.4.3.1	Metoda ekvivalentní linearizace	314
9.4.3.2	Metoda přímé linearizace	316
9.4.4	Vlastnosti nelineárních soustav	318
9.4.4.1	Amplitudové a fázové charakteristiky	318
9.4.4.2	Působení konstantní síly	320
9.4.4.3	Nelineární rezonance	320
	LITERATURA	322
	REJSTŘÍK	324